

Karen Swan Poslední léto

Přeložila Dana Chodilová

motto

Poslední léto

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Karen Swan
Poslední léto – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Karen
Swan

Poslední
léto

Přeložila Dana Chodilová

Praha 2023

*Věnováno Lauře Tinklové, která je teď součástí
našeho příběhu*

Slovníček

boll – měrná jednotka obilí (141 litrů)

cleit – kamenná skladištní bouda nebo příbytek nacházející se jen na St. Kildě

cord – množství srovnaného palivového dříví odpovídající 3,62 m³

ell – skotská délková jednotka (0,94 metru)

fank – ohrazený prostor pro ovce, ovčín

feannagany – tradiční, nyní už téměř zaniklý způsob obdělávání půdy v Irsku a Skotsku, paralelní záhonky oddělené odvodňovacím příkopem

glen – údolí

ha-ha – příkop s plotem zapuštěným do země, vertikální bariéra kolem pozemků, která umožňuje výhled do krajiny

kámen – skotská váhová jednotka (7,936 kg)

kelpie – nadpřirozená bytost z keltské mytologie, většinou v podobě koně s rybím ocasem, která podle legend straší v jezerech a řekách Irska a Skotska

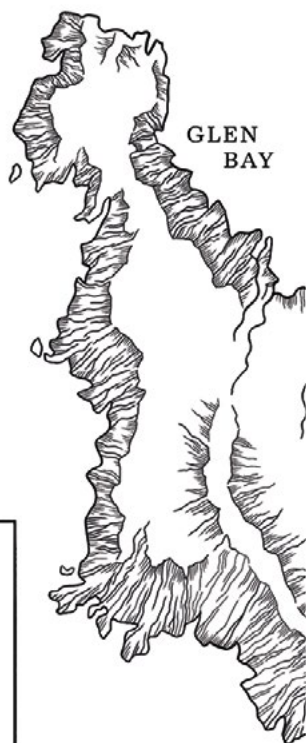
laird – majitel skotského panství

landlord – majitel půdy

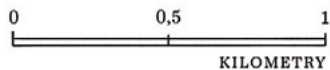
přeskok přes koště – starý svatební zvyk používaný v případech, kdy nebylo možno provést řádný obřad; dvojice společně přskočila koště ležící na zemi a tím stvrdila svůj úmysl uzavřít manželství

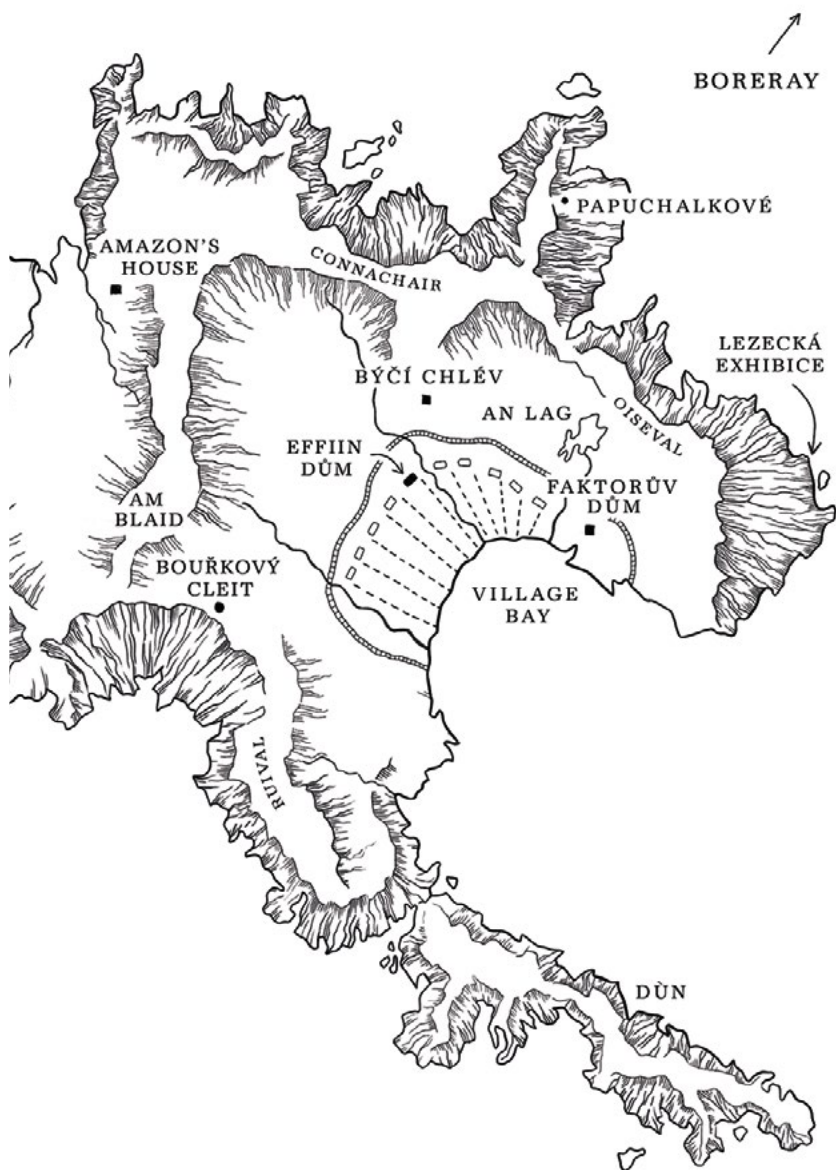
skipper – kapitán lodi

stac – mořský sloup, skála v moři, obvykle pozůstatek po erozi útesu

ST. KILDA

Prolog

21. června 1930

Glen Bay, St. Kilda

Tři mladé ženy seděly se zkříženýma nohama v trávě, stíny za nimi se protahovaly spolu s tím, jak slunce pozvolna sestupovalo k obzoru. Na svazích podřimovaly ovce, ocasy rozháněly mouchy, vyhledávaly chabý úkryt u kamenných hrází, čekaly na třepotavý polibek vánku. Byl nejdelší den celého léta a obloha jako by zadržovala dech, suchý žár visel nad hlavami žen jako baldachýn. Prsty se jim míhaly, oškubávaly mrtvé ptáky, bílé peří posévalo louku jako sedmikrásky.

Flora si opřela hřbet ruky o čelo. „Tohle mi chybět nebude.“

„To víš, že ne. Ani si na to nevzpomeneš,“ odpověděla Effie a střelila po ní sarkastickým pohledem. „Bude z tebe vznešená dáma v domě se spoustou schodů a budeš si malovat rty a poslouchat rádio a už si ani nevzpomeneš, že jsi musela škubat buňňáky.“

Flora se nadmula, ta představa ji potěšila. „Musíte přijet na návštěvu. James tvrdí, že tam budete mít obě pokoj, pokaždé dostanete nové šaty a budeme chodit na představení a večerět v restauracích...“

Mhairi se zamračila. „V opravdových restauracích?“

Effie se rozesmála. „Jo! V opravdových podnicích, kde ti drůbež oškube a uvaří někdo jiný.“

„Páni... To musí být hezké.“

„James říká, že v Glasgowě si můžeš každý večer v měsíci vyrazit ven a ani jednou nejíst ve stejné restauraci.“ Flora si odhodila dlouhé tmavé vlasy z tváře.

„Mně je celkem fuk, co jím, hlavně když mám plné břicho,“ pokrčila rameny Effie.

Mhairiny ruce najednou znehybněly a její dvě společnice při tom náhlém útlumu aktivity zpozorněly. Vzhledly a uviděly, že se kouše do rtu a pokouší se zadržet slzy.

„No tak, Mhairi,“ řekla Flora rychle. „To bude dobré.“

„Jak to můžeš říct? Já na tom nejsem jako ty. Až se přestěhuje, dostaneš všechno, co jsi kdy chtěla. Ale já všechno ztratím. A nic to nezastaví.“

„Na klidné vodě se zvedne vlna, Mhairi.“ Flora pohladila kamarádku po ohnivých vlasech a natáhla se po její ruce. „Musíš prostě věřit, že na tebe štěstí čeká jinde.“

Mhairi ucukla. „To říkáš pořád, ale to, co se po mně chce... to je na mě moc!“ Šedé oči jí zaplály. Málokdy se rozčílila. Měla mírnou povahu a otevřené srdce, ale ani jedno jí teď nepomáhalo.

„Já vím. Já bych se taky zlobila. Šílela bych, že jsem to já, kdo to musí udělat,“ dodala Flora vřele. „Ale ty jsi lepší člověk než já. Jsi veskrze dobrá. Kdežto já jenom navenek.“

„Nejsi tak špatná,“ protočila Effie panenky.

„Že ne? Vztekám se, když mi vítr zacuchá vlasy. Kleju, když se v kostele praštím do kolena. Nebýt tohohle...“ zarámovala si Flora krásný obličej dlaněmi, „už dávno by mě shodili ze skály.“

Na chvíli se rozhostilo ticho. Pak se Flora uličnický usmála.

Mhairi se proti své vůli uchechtla. „To jistě ne,“ namítla a laskyplně ji plácla po koleni. „Máš spoustu dobrých vlastností.“

„Jsem krásná potvora,“ prohlásila Flora a vypadalo to, že jí to ani trochu nevadí. „A tady Effie je plavovlasá divoženka...“

„Hej!“ bránila se Effie. Její dlouhé kalhoty zakrývaly spoustu stroupků na kolenou a holeních, které nasbírala při lezení po skalách.

„Ty jsi z nás nejlepší, Mhairi. Jistě se dočkáš svojí odměny. Blíží se to,“ prohlásila Flora se svým obvyklým přesvědčením. „I když to ještě nevidíš. Musíš věřit, že se to blíží.“

Mhairi smutně zavrtěla hlavou, ale nic neřekla. Flora se svým zanícením obvykle dokázala všechny přesvědčit, že nebe je zelené a moře černé, ale Mhairi neměla chuť představovat si skrytou budoucnost, když všechno, co si přála, měla tady. Kéž by tu tak mohly zůstat... Ale jejich životní dráhy byly stanoveny a výsledek se nedal změnit. Ani pro jednu z nich.

„Pro tebe to platí taky.“

Effie sebou škubla a hrdlo se jí stáhlo, když na ní Flora spočinula svým nadšeným pohledem. Zavřela oči, přála si, aby tomu tak vážně bylo. Věděla však, že aby se dočkala šťastného konce, musí udělat víc než jen nastoupit na loď. Nebyla to žádná vzdálená doba ani jiné místo, co jí bránilo v pohledu na budoucnost, ale hrozba něčeho příšerného. Nepředstavitelného. Vznášela se nad ní pořád, jako by se jí nad hlavou houpala kosa, když vysekávala kusy rašelininy nebo okopávala záhony, jako stín, který se jí vkrádal do snů.

„Budete tam svobodné,“ tvrdila Flora zaníceně.

Effie polkla a přikývla, ráda by tomu věřila. Chvilí mlčely. Pořád jí nešlo do hlavy, že by je na tomhle odlehlém ostrově mohla potkat nějaká hrůza, ale letošní léto všechno změnilo.

„Teď už zbývá jen pár týdnů, ale musíš být připravená, pro všechny případy,“ řekla Flora. „Musíš zakopat návnadu, dokud je odliv.“

„Já vím.“ Effie pomalu shromažďovala, co potřebovala, opatrně dávkovala drobné krádeže, aby si nikdo nevšiml chybějícího kusu provazu nebo zrezivělého nože, který se věčně povaloval na dně člunu. Potřebovala už jen jedno a to nenajde nikde na ostrově. „A už to skoro mám, pokud mi kapitán McGregor pomůže.“

„Kdy zvedne kotvu?“ zeptala se Mhairi s úzkostí.

Effie pohlédla k zacházejícímu slunci a počítala. Zapadlo za útesy Mullach Bi, zbývaly asi tak tři hodiny světla. Ale vzhledem k tomu, že cesta zpátky na druhou stranu ostrova zabere dvě hodiny... „Brzy. Měla bych se vrátit.“ Zapřela se nohama a chystala se vstát, ale Flora ji chytila za ruku.

„Než půjdeš.“

Seděly v kroužku a držely se za ruce, burácení moře a štěbetání střízlíků jim k tomu znělo jako symfonie.

„Já vím, že je to těžké. Pro vás dvě nejtěžší. Za pár měsíců se nám navždycky změní život. Opustíme to tu, změní se všechno, co známe. Úplně všechno. Něco bude lepší, něco horší. Ale taky vím, že si jednoho dne vzpomeneme na tuhle chvíli – jak tu ve třech sedíme v trávě, s peřím ve vlasech a mrtvými ptáky u nohou – a něco z toho v nás uvízne navždycky.“

„Co?“ zamrkala Mhairi.

„My. Tohle.“ Flora jim stiskla ruce pevněji. „Navždycky budeme holky ze St. Kildy, ať skončíme kdekoli. Máma vždycky říká, že trojice neudrží tajemství, ale to pro nás neplatí. O tom, co děláme, budeme vědět jenom my tři.“ Přitiskla si prst na rty. „Jsme sestry. Jasně?“

Mhairi přikývla. Effie také, cítila přitom, jak se jí divně svírá hrdlo. Na sentimentální city si nepotrpkla, ale teď se jí pokoušely zalézt pod kůži. Vstala, protáhla si ramena, pružná jako proutek. „Vrátím se, když to půjde.“

Obrátila se, vykročila k útesu a v zádech cítila jejich obavy. Nejradši by zůstala s nimi. Chtěla by se tvářit, že jsou pořád ještě dívky a život je aspoň spravedlivý, když už ne snadný. Ale ty dny byly pryč a ona věděla, že nastal čas, kdy se musí budoucnosti postavit čelem. Flora měla pravdu jako vždycky: nastal odliv a bylo načase zakopat návnadu.

PŘEDTÍM

První kapitola

Před měsícem – 13. května 1930

Na pláži se rozštěkali psi. Staré ženy vyšly do dveří, dívaly se ven a zachmuřeně se rozhlížely po zálivu. Byl odliv a celý den nepříjemně foukalo, vítr zvedal vlny a nad tím vším nadšeně kroužili ptáci.

Effie seděla na kameni a dojila krávu. Tvář měla přitisknutou k Ioninu břichu a nevzrušeně, klidně plnila vědro mlékem. Věděla, že zbývá zhruba dvacet minut, než loď obepluje mys, i když dnes, při tom větru, to bude možná o něco dřív. U nohou jí seděla Poppit, kolie s hnědou srstí a bílým fličkem kolem oka. S nastraženýma ušima hleděla na vodu, čekala vetřelce z dálného moře, i když by se od své paní nehnula ani na krok.

Effie ze svého vyvýšeného stanoviště sledovala, co se děje ve vesnici. Ohrada ležela zhruba ve třetině svahu a ona si ten výhled vždycky vychutnávala. Bylo úterý, prádelní den. Viděla mladší ženy stát v potůčcích s vykasanými sukněmi, drhly prádlo a přitom si povídaly. Nebude se jim zamlouvat, že jejich prostěradla vlají ve větru, pokud dorazí návštěvníci. Tenhle týden neměla připlout žádná turistická loď, a jestli se objeví rybářský trauler, nebude to tak zlé, většina kapitánů byli přátelé.

Nedůstojné vystavování ložního prádla před cizinci se bralo vážně ve vesnici, kde soukromí bylo jen iluzí. Už jen rozmístění

domů znamenalo, že pohyb vesničanů bylo možno sledovat prakticky z každého místa v glenu, údolí podél zálivu tvarovaném jako kornout s hladkými, ale příkrými svahy až k tyčícím se útesům, které na druhé straně ostře a prudce spadaly k bouřlivému moři dole. Ty útesy se svažovaly pozvolna k moři jen v tomhle jihovýchodním koutě ostrova Hirta, klesaly k oblázkové pláži. Nedalo se přistát nikde jinde než tady. Všude kolem byly vody divoké, ale sousední ostrov Dùn – ne víc než kamenný kostnatý prst táhnoucí se do moře – téměř hraničil s pobřežím Hirty, tvořil přirozený vlnolam a dělal z Village Bay bezpečný přístav ve vířících šedých vodách severního Atlantiku. Za bouří tu občas vyhledalo útočiště až dvacet lodí.

Rybáři, velrybáři, námořníci, ti všichni pak opěvovali pohostinný, útulný obrázek vesničky s kouřícími komíny a poblíkávajícími petrolejkami, zastrčené v rozložitě náruči skal. Šedé kamenné domky – a mezi nimi starší tradiční kamenné boudy, opouštěné od šedesátých let devatenáctého století – se táhly, natěsnané vedle sebe, podél východní strany zálivu, lemované zezadu silnou kamennou hrází. Při pohledu z vysokých útesů vypadaly jako zuby v čelisti. Zuby obra, říkávala Effiina matka.

Díky své poloze byla vesnice nejlépe chráněná před větrem, který svištěl po svazích tak, až zvedal kamení a vytrhával oceľové střechy z kamenných zdí – aspoň dokud je majitel půdy, sir John MacLeod z MacLeodu, nenechal připevnit kovovými svorkami.

Ulici – byla tu jen jedna – tvořila široká travnatá stezka táhnoucí se mezi domky a silnou nízkou zdí, která ohraničovala parcely. Bylo to tlukoucí srdce ostrovního života. Tady se všichni scházeli, chránění před větrem vlastními domovy, za přívětivějších dnů se tu mohli vyhřívat na sluníčku. Staré ženy sedá-

valy u dveří domků, pletly nebo předly, děti pobíhaly kolem zdi, občas přes ni vyhlédly krávy. Každé ráno se před číslem pět a šest scházeli muži na pravidelný sněm o rozdělení práce. A po čaji sem vesničané mířili dozvědět se od sousedů „večerní zprávy“.

Před každým domkem se táhl až k moři dlouhý úzký pozemek obehnaný zídrou a feannagany, záhonky, kam místní sázeli brambory, tam věšeli prádlo a nechávali přezimovat svůj nepočtený dobytek. V letních měsících se krávy přesouvaly za hlavní hráz, zatímco početná stáda ovcí se pásala na pastvinách zálivu Glen Bay na druhé straně ostrova. Ten byl oddělený od Village Bay vysokým hřebenem Am Blaid a klesal k prudce se svažující zátocce. Nebyla tam žádná pořádná pláž, severní vlny byly nelítostné, a přestože tam vesničané uchovávali člun pro nouzové účely, vyplout na něm a vrátit se dalo jedině při vzácných příležitostech, kdy se utišily převládající větry a moře se dokonale zklidnilo.

Iona přestala přežvykovat a podrážděně přešlápla. Effie to nevyvedlo z míry, sáhla do hromady listů šfovíku, které natrhala cestou nahoru, a beze slova jí podala další hrst. Kráva si spokojeně odfrkla a Effie došla dál. Byla to jejich obvyklá ranní rutina, obě byly zvyklé na její poklidný rytmus.

O pár minut později bylo vědro skoro plné a Effie se vsedě napřímila a poplácala Ionu po boku. „Hodná holka,“ zabručela, zvedla se z kamene a zahleděla se po svahu dolů. Jak čekala, příd šalupy právě zahýbala kolem výběžku ostrova Dùn.

Pozorně sledovala, jak loď tiše vklouzla do objetí zálivu a vyhodila kotvu, stáhla plachty. Takže to není rybářský trauler. Ženy nebudou mít radost. Tohle plavidlo se třemi útlými stěžni a nízkým zaobleným trupem byl elegantní výtvar, jaký by se

spíš dal čekat v azurových vodách u pobřeží Francie než na výspě Hebrid.

„Přítel, nebo nepřítel?!“

Ta otázka se nesla celým údolím.

Z té dálky vypadala posádka jen jako černé tečky, ale Effie viděla, že místní už připravují člun. Muži budou muset namáhavě veslovat proti vlnám dorážejícím na pobřeží. Cestující na lodi si vybrali k plavbě špatný den. Na vodě to s nimi bude házet jako s korkovou zátkou, a byt' mys poskytoval jistou ochranu, nebude to jednoduchý přesun. V jihovýchodním větru se obvykle kryté vody zálivu pěnily a vařily jako v čarodějnickém kotli a nikdo nemohl zaručit, že se jim podaří vystoupit.

Jen jedno bylo jisté: pokud se mužům povede přepravit je na břeh, nikdo na něm nepřistane suchý, a vesničané to dobře věděli. Z komínů už začínaly stoupat slabé pramínky šedého kouře, lidé pobíhali v oblouku zubících se nízkých domků v zálivu, nosili dovnitř prádlo, zametali podlahy, obouvali si boty a stěhovali kolovrátky na vyhrazená místa, aby je návštěvníci viděli.

Všichni věděli, co se od nich čeká. Péče o turisty se stala nenápadným vedlejším zdrojem příjmů. Neuživilo by je to – na ostrově nebyl ani jediný obchod, peníze tu byly k ničemu –, ale mohli požádat známé kapitány, aby jim přivezli nějaké pochoutky, až příště připlují, nebo zaplatit část renty faktorovi, až ji přijde vybírat. A Floře peníze posloužily k pořízení jasně červené rtěnky, kterou jednou viděla u jisté bohaté turistky – i když ji mohlo obdivovat jen tři sta ovcí, které to léto pásala v Glen Bay.

Nikdo z vesničanů pořádně nechápal, proč se o ně svět vlastně zajímá, ale pošt mistr Ian McKinnon, Mhaiřin otec, se od kolegů z pevniny dozvěděl, jaký zájem je o pohlednice s razítkem ze St. Kildy a že jsou prý považovány za hotovou cennost. Ten-

hle způsob života prý ve zbytku světa rychle mizí. Díky industrializaci se společnost mění rychleji než v předchozích staletích a z ostrovanů se tak stávají živoucí relikvie, kuriozity ze zašlých časů. Někteří je možná litovali, ale obyvatelům St. Kildy to bylo jedno. Naučili se tu hru hrát ke svému prospěchu – a Effie především.

Zvedla vědro a vydala se dolů po svahu, nespouštěla přitom oči z černých teček, které přelézaly z jednoho rozkolébaného plavidla na druhé. Věděla, že jakmile hosté uschnou a vzpamatují se z toho houpání, budou si žádat představení. A ona jim ho dopřeje.

„Kde to uspořádají?“ zeptal se jí otec stroze, když skončila se stloukáním másla. Stál u okna, vyhlížel ven a ze spodního rtu mu visela dýmka.

„Na Sgeir nan Sgarbhu, řekla bych,“ odpověděla Effie, zavřela víko máselnice a přistoupila k němu. „Tam je to víc chráněné před větrem.“

„Nahoře ano, ale dostanou ty čluny kolem po vodě?“

„Archie MacQueen má sílu v rukách,“ zamumlala.

„Když už ne v nohách.“

„Ne, v nohách ne.“ Sledovala trojici mužů kráčejících po ulici. Jednoho poznala podle jeho typické chůze – Frank Mathieson, faktor, zástupce majitele půdy a faktický vládce ostrovanů –, ale zbylí dva byli cizí. Měli na sobě dobře ušité tmavě hnědé obleky a tváře jim zakrývaly plstěné klobouky, ale pod jedním Effie zachytila záblesk zlatých vlasů a opáleného krku. V duchu toho muže ponoukala, aby se otočil, chtěla aspoň letmo zahlédnout tvář, která patří té elegantní postavě, ale cesta se stočila a oni jí zmizeli z dohledu.

Skupinka, která se vylodila, byla neuspokojivě malá – soukromá společnost, oznámil Ian McKinnon se svou obvyklou autoritou. Znamenalo to, že odměna bude skromná. Když už se ženy obtěžovaly sklidit prostěradla, mělo to stát za to, ale samotní dva muži mohou stěží zaplatit každému. Kapitán byl ubytován v domku Effiina strýce Hamishe a ti zbylí dva zůstanou ve faktorově domě, protože byl největší na ostrově. Nezáviděla jim, že budou muset snášet Mathiesonovu pohostinnost.

„Odnesu jenom tohle do chladírny,“ řekla, zvedla si máselnici na rameno a vyšla ven, Poppit jí klusala v patách. Viděla, jak o kus dál návštěvníci sázejí pár pencí do dlaně Bláznivé Annie, která vsedě spřádala vlnu a vyprávěla historky o manželstvích uzavřených přeskokem přes koště a o ulovených papuchalcích. Na rozdíl od většiny starších obyvatel vesnice mluvila dobře anglicky, což však neznamenovalo, že by se ostatní nedomluvili. Effie se pousmála, když viděla, jak Ma Peg předstírá, že utíká a schovává se před fotoaparátem. Doba šoku z nových technologií byla dávno pryč. Další mince změnily majitele.

Effie obešla domek dozadu a vystoupala kousek po svahu vedoucím na plošinu An Lag, kam za špatného počasí zaháněli ovce do kamenných fanků. Za nimi se majestátně zvedal Connachair – nejvyšší hora ostrova – jako odrazový můstek do nebe. Pro některé jím opravdu byl. Mnoho lidí dohnal jejich osud na prudkém svahu, nechali se ukolébat oblým vrcholkem obráceným k vesnici a zaskočily je útesy – čtrnáct set stop vysoké – spadající náhle a kolmo do moře, jako by horu někdo rozsekl.

Bujná tráva byla posetá pryskyřičníky a trávničkou a šlo se po ní měkce. Effie mýjela nespočetné kamenné cleity, až došla k tomu, v němž s otcem uchovávali máslo a smetanu. Sehnula

se, vešla dovnitř a postavila máselnici na zem. Tohle skladiště její rodina využívala ke stejnému účelu víc než tři sta let. Na ostrově mohlo být přes čtrnáct set chatrčí ze suchého kamenného zdiva a s oblou zarostlou střechou, ale ona znala každou, která patřila její rodině – tahle pod An Lagem sloužila jako mlékárna, ta na Ruivalu pro ptačí peří, na Oisevalu pro tuk z buřňáků, na Connachairu skladovali solené maso, jinde rašelinu... Spousta jich byla prázdná, ale sloužily i jako nouzové spižírny, přístřešky proti dešti a větru, úkryty pro milence...

Sešla zpátky dolů ze svahu, mrštně přeskakovala přes kameny uhnížděné v trávě. Přes střechy viděla, že se všichni začínají scházet na pláži a chystají se na představení pro hosty.

„Jdeš s nima, Effie?“ ozvalo se.

Podívala se za hlasem a uviděla Lornu MacDonaldovou, jak vychází z poštmistrovky boudy a upravuje si kaštanové vlasy. Občas tam vypomáhala.

Effie k ní přiběhla, Poppit ji předstihla o dvě délky. „Jdu,“ zaculila se. „Kdo ví, třeba tam na mě čeká pár pencí.“

„A nejenom to,“ zamrkala na ni Lorna.

„Jak to myslíš?“

„Ten mladý, ten vypadá dobře. Úsměv od něj, to by byla panečku odměna.“ Lorna se zasmála, hnědé oči se jí třpytily veselím.

Effie jen pokrčila rameny. „Viděla jsem ho jenom zezadu.“

„Taky hezký pohled, tipuju.“

Effie se zasmála. Nechápala, jak to, že Lorna zůstává jejich místní starou pannou – už třiatřicetiletou a pořád neprovdanou –, protože byla hrozná koketa. Turisté se však bohužel nikdy nezdrželi dlouho a ze svobodných mládenců na St. Kildě se jí věkem nejvíc blížil Donnie Ferguson, a ten neměl zájem

o manželku o sedm let starší než on, chytřejší a s plodnými léty už skoro za sebou.

„A co jsou vlastně zač?“

„Boháči,“ pokrčila Lorna rameny. „Pokud se dá soudit podle té lodi.“

Lorna se v takových věcech vyznala. Nenarodila se na St. Kildě, byla registrovaná zdravotní sestra ze Stornoway, hlavního města Vnějších Hebrid, která si život tady vybrala. Zнала jiný svět a věděla, co se dá za peníze pořídit.

„Dobře.“ Effie si povzdechla, všimla si, že muži už míří do kopce s provazy, před nimi smečka psů. „No, mně jde o jejich pence a ty si nechej úsměv toho džentlmena. Co ty na to?“

„Dohodnuto,“ mrkla na ni Lorna a Effie zamířila do domku pro provaz. Byl pevně spletený z koňských žíní, pružný a drsný. Otec teď seděl na své židli u krbu – nikdy nevydržel stát dlouho – a cpal si do dýmky černý kroucený tabák.

„Tak já půjdu.“

Podíval se na ni. Oči měl vodnaté, bělma zažloutlá věkem, ale pořád prozrazovaly, že v tom neduživém těle se skrývá silná povaha. Pokývl. Nepotrpěl si na sentimentální loučení. „Drž se, holka.“

„Jistě.“ Také přikývla, věděla, že podobné doporučení bylo to poslední, co kdy řekl jejímu bratrovi.

Chvíli si myslela, že otec snad dodá ještě něco. Ale ta chvíle uplynula a Effie znovu pokývla a odešla.

Někteří muži už kráčeli do kopce, provazy nesli na rami. Jak předvíдалa, mířili k útesům na východě. Malá skála hned u břehu poskytovala dostatečné krytí před vlnami, dala se tam uvázat loďka a v relativním pohodlí z ní sledovat představení.

Rozběhla se a dohnala je, poslouchala, jak se baví o návštěvnicích a o zprávách „z ciziny“, čímž byl myšlen ostrov Skye.

„... přátelé landlorda,“ říkal právě David MacQueen, Flořin nejstarší bratr. „Takže si musíme dát záležet.“

„Škoda že fouká, jinak jsme mohli jít dál,“ posteskl si její bratranec Euan.

„Jestli prochladnou, nedostaneme žádný tuzér,“ poznamenal Ian McKinnon.

„Ale útesy jsou tady nižší.“

„Tohle jim bude stačit. Pro takové, jako jsou oni, to bude dost vysoko.“

Srovnala krok s Mhaiřinými staršími bratry, Angusem a Finlayem.

„Co ty tady děláš?“ zeptal se jí Angus pohrdavě jako obvykle.

„To samé co ty,“ pokrčila rameny, trochu udýchaná, jak se snažila vyrovnat jejich delším krokům.

„Nejdeme lovit. Je to jenom ukázka.“

„Jo, takže budou penízky.“

„Tak jim běž uštrikovat ponožky!“

„Sám víš, že bych za to dostala jenom zlomek toho, co můžu vydělat tady nahoře. A dohoda je taková, že když jdete na skály, já smím jít taky.“

„Seš jako osina v zadnici, Effie Gilliesová,“ zasténal Finlay.

„Nápodobně,“ odsekla.

Protočili panenky, ale to jí bylo jedno. Bratrovi kamarádi, bratři její kamarádky, ji popichovali celý život a ona věděla, jak jim to oplácet. Všichni vyrůstali společně, hráli si na schovávanou v cleitech, společně se učili číst ve školní třídě za kostelem, během kázání v kostele se pod lavicemi navzájem kopali do nohou.

Ale nemohla si nevšimnout, že se něco začalo měnit. Nebo se už dokonce změnilo. Existovalo mezi nimi teď napětí, jakýsi nenápadný šum, který tam dřív nebyl. Smrt jejího bratra je všechny silně ovlivnila, už pro ně nebyla Johnova mladší sestřička – a vlastně pro nikoho kromě sebe. Občas je přistihla, jak se na ni dívají jinak, až ji to znervóznělo. Finlayovy oči jako by ji sledovaly, kamkoli šla, a Angus se ji jednou večer, když vyřezávala drny, pokusil políbit. Dodnes jí neodpustil, jak se mu tehdy vysmála.

Pro návštěvníky, kteří by měli zájem vystoupat za tím výhledem – a oni vždycky měli –, to byla čtyřicetiminutová až hodinová chůze, ale ona a muži to zvládali pod třicet minut, a když se dole objevil člun obeplouvající útesy, už byli rozmístění na vršku a přehazovali lana ze skály. Ptáci kroužili kolem a vřískali, ve větru poletovalo peří. Odtud z výšky i ten člun vypadal malý jako pták. Effie se několikrát podívala dolů, prohlížela si sráz, hledala dráhu, pak se rozhlédla po kameni, kterým zatluče kolík.

Omotala provaz kolem kolíku, zaklonila se, vyzkoušela pevnost a pnutí. Provaz příjemně zavibroval a ona si ho uvázala kolem pasu způsobem, jak to dělali na St. Kildě.

Ještě jednou pohlédla ze svahu. Bratranec Euan měl pravdu, vážně to nebylo tak vysoko. Sedm set stop? Polovina výšky Connachairu. Délka provazu je dostane snad do třetiny. Dnes si tu ale spíš jenom hrají. Žádné lovení ptáků, žádné sbírání vajec, žádná záchrana zatoulané ovce. Jenom hra.

„Vypadáš nějak bledě, Eff,“ protáhl Angus. „Fakt si na to troufáš?“

Ohlédla se po něm a zakabonila se. Angus se pyšnil titulem nejrychlejšího lezce na ostrově. Loni vyhrál Old Trial, lezecký

závod mladých mužů, kteří tím dokazovali, že jsou schopni uživit rodiny – a své budoucí manželky. Pokud chtěl něco dokázat jí, pak to byla naprosto marná snaha. Effie si byla jistá, že by ho porazila (a ostatní také), jen kdyby se směla zúčastnit. Ale coby dívka... „Vlastně jsem právě uvažovala, jak rychle se dostanu dolů.“

Zašklebil se ještě víc. „Ty myslíš, že to dokážeš rychle?“

„Rychlejc než ty.“ Stáhla si světlé vlasy dozadu, svázala je a smotala do uzlu. Poslední, co potřebovala, byl závan větru, který by jí je nafoukal do očí a oslepil ji.

„Haha! Jen jestli sis nenadělala do gatí, Effie Gilliesová.“

Ted' se zase ušklíbala ona. „Ale kdepak, já toho v gatích moc nemám.“ Angus McKinnon možná byl nejrychlejší chlapík na ostrově, ale nejbystřejší nebyl. Aby to zdůraznila, povytáhla si kalhoty v pase. Dřív patřily Johnovi a byl to jediný vhodný úbor na lezení, ale ona je nenosila jenom kvůli praktičnosti.

Finlay zrudl. „Kašli na ni,“ zahučel. „Víš, že tě jenom provokuje. Všichni ví, že seš nejrychlejší, brácho. Prostě se před těma zazobancema předved'. Tohle je představení, ne závod.“

Effie pokrčila rameny, jako by jí na tom nezáleželo, ale všichni si uvědomovali, že rukavice byla hozena. Ona – dívka! – vyzývá Anguse k zápasu o jeho korunu. Ten závod se odehraje tady, mezi nimi dvěma. Proč ne? Je to stejně dobrá příležitost jako každá jiná. Dívala se, jak Angus shlíží z útesu, zatímco ostrované naposledy kontrolovali svá lana a zaujíмали pozice na okraji.

Effie upírala pohled dopředu, ruce už na provaze. Čekala. Doufala –

„Do toho!“ křikl Archie MacQueen. Flořin otec byl zkušený lezec, ale tahle představení nechával mladším. Byl chromý na

jednu nohu a ani jeho úchop už nebyl takový jako dřív. Kromě toho musel zůstat nahoře pro případ, že by někdo potřeboval vytáhnout.

Byla to pobídka vyrazit, předvést se, ukázat bravuru a dovednosti, které proslavily obyvatele St. Kildy po celém světě coby schopné lezce. Effie se bez váhání zaklonila a překročila okraj útesu. Cítila, jak se v ní zhoupł žaludek, když se jí tělo naklonilo do prázdna a provaz se napjal. Odrazila se, nechala provaz zhoupnout jako kyvadlo, bosé nohy se už obrnily a připravily na kontakt se skalní stěnou, chystaly se po ní poskakovat a směle vzdorovat gravitaci. Jeden návštěvník jim svého času řekl, že dívat se na ně bylo jako sledovat pavouky spouštějící se ze stropu. Effie zvláště milovala zvuk napínajících se lan, to vibrování, když se spolu s muži odrazila a skákala ze strany na stranu.

„Takže kdo bude první v loďce?“

Podívala se na druhou stranu a uviděla Anguse na laně, zíral přímo na ni. Usmála se jeho taktice – skončit závod u lodi, ne dole, když ani jeden z nich neumí plavat... „Jo. Ale žádný strachy, počkám na tebe.“

Angus nad tou urážkou přimhouřil oči, ale to už Effie byla pryč. Nechala akrobacie, vyhledala nohou stup a přenesla na ni váhu, zatímco ta druhá pátrala po dalším. Kildané nikdy nelezli v botách, vždycky jen bosí. Útesy byly nesmiřitelné, nedávaly víc než půl palce na úchyt a nic se nevyrovnalo kontaktu holé kůže se skálou. Střevíce a boty – známky civilizace – neměly na žulové stěně co dělat.

Effie nechala parádičky starším mužům, jejich silné paže a nohy se napínaly, jak se předváděli na skalní stěně, odráželi se nohama, natahovali se po úchytech, vytahovali se nahoru

jako ještěrky a pak to celé opakovali. Jiní lezli bokem, cupitali po skále jako krabi.

Ona se soustředila jen na sestup dolů. Hluboko dole mezi svými nohama viděla loďku, spouštěla se po provaze, svaly na pažích napjaté, jak tak klesala, jednou rukou za druhou. Neměla bicepsy jako balvany, ale jak vždycky říkala otci, nepotřebovala je. Byla šlachovitá a lehká, dokonce hubená, ale to neznamenal, že je slabá. Čím méně jí bylo, tím méně váhy musela podpírat. Neunavila se tak rychle. Byla mrštnější, pružnější...

Koutkem oka zaznamenala, že už je před Angusem, ale jen o kousíček. Měl na své straně sílu, vzrůst a gravitaci.

Zanedlouho jí došel provaz. Ustálila se na úzké římse a odvázala si jeho konec od pasu.

„Co to děláš?“ zavolal na ni přísně dolů Ian McKinnon, když začala s volným lezením.

„Vyhrávám! Žádný strachy. To vymyslel Angus.“

Lezení bez jistění vždycky působilo jinak. Věděla, že je to lehkomyšlné, ale byla v tom jakási náruživost – mozek a oči se vyladily a soustředily do krajnosti, adrenalin jí osvěžil svaly –, najednou si dokázala vzpomenout na matčiny oči a úsměv, znovu slyšela bratrův bezstarostný smích. Jako by tím, že ztenčila přádeno svého života, jaksí dosáhla k mrtvým.

Postupovala mrštně dolů, až sestoupila do úrovně s obzorem, pak už se tyčil nad ní a do soustředění jí začalo pronikat dunění vln. Moře se po ní natahovalo cákanci zpěněné vody, stříkalo jí na holá snědá lýtka, ale Effie bylo jedno, že se namočí nebo prochladne. Musí prostě vyhrát. Musí vědět – a především to musí vědět Angus –, že je nejrychlejší a nejlepšší.

Viděla temné moře, bylo hrozivě blízko. Nacházela se teď už sotva třicet stop nad vlnami, ale útesy se zakusovaly přímo do

hloubek oceánu, a jak tak lezla stále níž, došlo jí, že jediné místo, kde může stanout a otočit se, je úzká římsa sotva šest stop nad hladinou, ne širší než dlaň.

Na chvíli ji sevřel strach. Je to šílenství! Kdyby se měl otec dozvědět, jak lehkovážně nakládá se svým životem... Nebo možná právě o to šlo. Možná chtěla, aby se o tom doslechl. Jeho srdce zlomila smrt blízkých mnohokrát a ona byla jediný člověk, který mu zbyl. Nemohl – nebo nechtěl – ji milovat, pro případ, že by ztratil i ji. Bylo to tak? Kdyby uklouzla, zřítíla se dolů, do vln... plakal by pro ni? Truchlil by pro ni stejně jako pro ostatní? Na druhé straně, kdyby vyhrála, byl by na ni pyšný? Poznal by, jak je schopná?

Nebyl čas na uvažování. Všechno se dělo instinktivně. Nohy přistály na římsu a paže se roztáhly doširoka, objímala skalní stěnu, svírala její povrch špičkami prstů, tvář tiskla ke studené, mokré žule. Rychle oddechovala, dopřála svalům chvilku odpočinku. Pálily ji, ale ona věděla, že ještě není konec.

Vzhlédla. Angus byl jen pár stop nad ní. Co mu chybělo na mrštnosti, to vynahrazoval silou. Za pár vteřin... Opatrně se ohlédla přes rameno a viděla, že loďka je uvázaná ke skále jen o kousek dál. Strýc Hamish, který ji ovládal, se mračil a sledoval neteř napjatě, stejně jako předtím Poppit vyhlížela loď. Chápal, co dělá, a zřejmě uhodl, že se chce dostat na palubu, že se hodlá vrhnout ke člunu, tak či onak. Pokud ho to vyplašilo, nezaváhal. Před návštěvníky váhat nemohl. Rychle se chopil provazu a přitáhl malý člun tak blízko ke skalní stěně, jak jen si troufal. Pokud by se přiblížil moc, mohl by je příboj roztříštit o skálu.

Nervózní pohyb v loďce Effie prozradil, že někdo zpanikařil, když začalo být jasné, k čemu se chystá. Věděla, že bude muset

počkat na další vlnu a pak skočit. Objímala skálu, dívala se, chystala se na příležitost – a vtom vedle ní přistál Angus.

Oba je zalil nápor zpěněné vody, zalapali po dechu, jak je promočil ten nečekaný chlad. Nedbala na to. Jakmile cítila, že se vlna stahuje, obrátila se a naslepo skočila. Smrt, nebo sláva!

Na úchvatný okamžik se cítila, jako by dovedla létat, jako ti ptáci, kteří se vznášeli a kroužili kolem ní. Pak se vlády chopila gravitace a Effie přistála – napůl v loďce, napůl ve vodě. Schytala tvrdou ránu do prsou, ale pažemi svírala příď, člun se divoce rozhoupal, voda se lila přes boky dovnitř. Loďka měla ploché dno a byla stavěná do drsných podmínek, hned nato se vyrovnala a Effie se vítězně smála, zatímco ji strýc Hamish chvatně chytil za pás a jediným rychlým pohybem ji vytáhl na palubu jako lososa.

„Já nevěděl, že jste se rozhodli závodit až dolů,“ řekl jí s přísným, nesouhlasným pohledem. Víc si před turisty nedovolil, ale jí bylo v tu ránu jasné, že o tom řekne otci. Čeká ji malér, nejspíš výprask, ale stálo to za to. Oči jí zářily. Porazila Anguse McKinnona, nejrychlejšího lezce na ostrově! A nejen to – teď už se nemůže vychloubat, že by ji zaopatřil, když ho sama porazila.

„To byl Angusův nápad,“ zasípala, vystrachala se na kolena a ohlédla se. Viděla, že se Angus ještě pořád drží na římse. Po jejím vítězném skoku tam teď stál ztuhlý na místě, víc a víc promáčený každou další vlnou. Musí buď také skočit, nebo vylézt zpátky nahoru, zůstat tam nemůže.

Vztekle si povzdechl a škulbl palcem nahoru, naznačil, že volí druhou možnost. Prohrál. K čemu by mu teď bylo svézt se zpátky s nimi? Jen by mu otloukala o hlavu své vítězství.

Strýc Hamish přikývl, dokonale chápal, co se mezi nimi právě stalo. Byl to mužský pohled, ji vynechával, ale co je jí do toho? Se spokojeným úsměvem se usadila na lavici, stáhla si

z dlouhých vlasů stužku a začala si je ždímat. Na dno člunu crčela mořská voda.

„Dobré nebe!“ ozvalo se. „Ona je to dívka?“

Obrátila se a poprvé se pořádně podívala na návštěvníky. Ve své tížádosti porazit Anguse úplně zapomněla, na koho se tu všichni snaží zapůsobit. Tři muži usazení vzadu na ni zírali v úžasu: faktor Frank Mathieson a dva návštěvníci, které předtím viděla jen zezadu.

„No, v sukni se moc lézt nedá, pane,“ ušklíbala se a ždímalas si tvídové kalhoty, jak jen to šlo.

„Mě nespletlo jenom to vaše oblečení. Ta rychlost! Takové představení jsem v životě neviděl. Lezla jste po tom útesu jako veverka ze stromu!“ To řekl ten starší muž. Byl statný, měl tmavý, lehce prokvetlý knír. Za brýlemi nebyly jeho oči moc vidět, ale zdál se jí stejně přátelský jako užaslý. „Chcete říct, že tu lezou i ženy?“ zeptal se kapitána.

„Jenom tahle,“ odpověděl strýc Hamish rezignovaně, odvázal provaz od kotviště na skále a dal se do veslování. „Je to moje neteř, Euphemia Gilliesová.“

„Effie je dcera Roberta Gilliese. Žijí v čísle devět,“ dodal faktor, jako by ta informace něco vysvětlovala. „Jak se máte, Effie?“

„Dobře, pane, díky za optání.“

„Vidím, že jste čím dál odvažnější.“

„Pokud tím myslíte rychlejší, pak jo.“

Zasmál se. „Dovolte mi, abych vám představil hraběte z Dumfriusu a jeho syna, lorda Sholta,“ řekl. „Jistě víte, že jsou to dobří přátelé lorda MacLeoda.“

„Aha,“ zahučela neurčitě, i když nic takového netušila. Do toho, s kým se přátelí jejich landlord, jí nic nebylo. Jen to potvrzovalo Lornin postřeh, že návštěvníci jsou boháči.

„Byli na návštěvě u jeho lordstva v Dunveganu a doslechli se, že plánuji cestu sem –“

„To já jsem si přál se sem podívat,“ přerušil ho zvesela hrabě. „Víte, jsem nadšený lovec ptáků a sir John velice laskavě souhlasil s mým návrhem, že sem pana Mathiesona odvezeme sami. Dvě mouchy jednou ranou.“

„Jistě.“ Cítila, že si ji mladší muž pozorně prohlíží, ale dokud hovořili jiní, neměla příležitost se na něj podívat přímo. „Takže se tu zdržíte déle?“

Faktor se nadechl. „No, to hodně záleží na po–“

„Týden jistě,“ promluvil najednou lord Sholto, a když se mu Effie konečně podívala do očí, tvář mu ožila oslnivým úsměvem.

„Týden?“ Effie tomu modrookému, zlatovlasému muži úsměv oplátila. Konečně si ho mohla pořádně prohlédnout. A to, co viděla, se jí líbilo.

„Slečno Gilliesová.“

Obrátila se a zjistila, že za ní po pláži pospíchá faktor. Strýc Hamish uvazoval loďku a vzácných hostů, jakmile vystoupili na břeh, se znovu ujal faktor.

„Pane Mathiesone.“ Snažila se nedat najevo netrpělivost, ale tvídové kalhoty měla úplně promočené, chtěla se vrátit domů a převléknout se. Plavba kolem mysu trvala dlouho, postupovali proti větru a ona už se třásla zimou.

Zastavil se před ní, o něco níž na svahu, takže si uvědomovala, že je teď vyšší než on. Nebyl to vysoký muž, byl podsaditý, ale nijak výrazně malý, a to, že v žádném směru nevyčníval, pracovalo v jeho prospěch. Mnohokrát byl některý ostrovan přistižen, jak říká něco, co by neměl, protože si neuvědomil, že faktor je v doslechu. Jeho vztahy s obyvateli St. Kildy byly

napjaté, coby dovozce zásob každé jaro a výběřčí renty každý podzim byl pro ostrovní společenství cukrem i bičem v jednom. Dovedl se usmívat a okouzlovat, když se mu to hodilo, ale nikdo nesměl zapomínat na to, že třímá téměř absolutní moc a jen málokdo – kromě Bláznivé Annie – mu může odporovat. Nosil lepší oblečení než vesničtí muži a napodoboval chování svého zaměstnavatele, ale zrudlé tváře plné dolíčků a předloktí zápasníka prozrazovaly, že býval rváčem.

„Tedy, to bylo představení,“ začal.

Effie si nebyla jistá, jestli to myslí jako poklonu. „Tak je to přece myšleno,“ odpověděla neurčitě. „Mají to rádi.“ Náhlý nápor větru jí vmetl vlasy do obličeje, musela si je oběma rukama přichytit. Nebe hrozivě temnělo.

„Jistě.“ Odmlčel se, jak měl ve zvyku, za ta léta už na to u něj byla zvyklá. Věstilo to, že přijde něco nepříjemného. „Ale nejsem si jistý, jestli tyhle opovážlivé kousky vyžadují takové novoty.“

Chvilí jí trvalo, než pochopila, co tím má na mysli. „Mluvíte o ženském lezení?“

Pokrčil rameny. „Rozumím tomu, že závazky vůči otci vás nutí brát na svá bedra mužskou práci, ale co se týče ohromování návštěvníků...“

„Ale zdálo se, že se jim to líbilo.“

„No, jsou samozřejmě zdvořilí, ale ve velkém světě to chodí úplně jinak. Víím, nemůžete za to, neznáte nic jiného – proč byste také měla? –, ale vysoce se tam cení slušné chování a dobrý vkus. Ženy šplhající po skalách jako opice...“ Ušklíbl se. „To ne. Je důležité myslet na dojem, jaký uděláte na návštěvníky, a na to, jak o vás a o vašich sousedech budou nadále mluvit. Jistě byste nechtěla uvést sira Johna do rozpaků, že ne?“

Effie se se sirem Johnem nikdy nesetkala. „Samozřejmě.“

„Dobrá tedy. Takže jsme se shodli, že už nebude další samolibé předvádění na provazech. Musíme se snažit, abychom hosty neuváděli do rozpaků nad tím, co tady uvidí. Udělat co nejlepší dojem, vidíte?“

Hleděla na něj, třásla se zimou a vztekem. „Ano, pane.“

Pohlédl jí přes rameno na ulici. „A jak se má váš otec? Pořád kulhá?“

Přimhouřila oči. „A pořád bude.“

„Takže má velké štěstí, že má vás,“ pokývl, jejího úsečného tónu si nevšímal. „Ale vyřídíte mu prosím, že ho později vyhledám a proberu s ním nedoplatky renty.“

„Nedoplatky?“ Při tom slově se jí zmocnila panika.

„Pokud si vzpomínám, loni jste nedodali třináct ellů tvídu. Váš strýc něco z toho nahradil, ale dlužili jste i devět galonů oleje a sedm pytlů černého peří.“

„Letos to bude v pořádku,“ řekla rychle. „Měli jsme skluz jenom proto, že jsem si vymkla kotník a deset dní nemohla chodit. Byla to prostě smůla, stalo se to zrovna, když jsme lovili ptáky.“

Faktor nevypadal, že by ho přesvědčila. „Budu s vámi muset přehodnotit kvótu. Jistě si vzpomínáte, že jsem vám projevila velkou laskavost a po té nehodě vašeho bratra jsem vám neomezila dodávky bollů ovesné mouky, takže už čtyři roky pobíráte víc, než vám náleží.“

Effie na něj zděšeně vytřeštila oči. Měl pravdu, ale stejně to nestačilo. Uplynulých několik zim bylo krutých a úroda skoro žádná, až na půl tuctu brambor a oves napůl zčernalý mrazem.

„Byl jsem štědrý i trpělivý, ale není spravedlivé očekávat, že druzí budou nahrazovat vaše výpadky. Vždycky bude docházet

k nějakým nehodám, slečno Gilliesová. Nemůžete čekat, že budete zdravá a schopná každý den v roce.“

„Ale já to čekám. A budu,“ řekla naléhavě. Faktor o tom ještě nevěděl, ale letos s otcem přišli o čtyři ovce, takže už pokulhávali, co se týkalo výnosu vlny. Otec se dohodl s Donaldem McKinnonem, že jim chybějící množství dodá za sto buřňáků. Bylo to vzácné uznání Effiiných lezeckých schopností, kdy oba muži věřili, že je schopná ulovit je navíc kromě obvyklého úvazku.

„Slečno Gilliesová, nemusím vám jistě připomínat, že jste dívka, která dělá mužskou práci. Už tak máte velmi malé šance.“

„Ale je mi už osmnáct a za poslední rok jsem vyrostla. Zvládnou všechno, co muži, a dokážu vám to. Dokážu vám to, pane.“

Faktor si ji ostře změřil. „Dostáváte víc, než je váš díl, a dodáváte míň, než máte. Chápete mou obtížnou situaci? Musím být spravedlivý, slečno Gilliesová. Proč bych měl kvůli vám pořád dělat výjimky? Kdyby se to dozvěděli ostatní –“

„Ale oni se to nedozvědí. Postarám se, abychom letos v září všechno srovnali.“

„Takže po mně chcete, abych to uchoval v tajnosti?“

„V tajnosti...?“ Pastor a dva návštěvníci prošli za ním po stezce k vesnici, pastor rozprávěl o opravách, které se provádějí na faře. Lord Sholto se po nich podíval a ona se přistihla, že se jí po tváři rozlil úsměv.

„Před vašimi sousedy? A taky před vaším otcem?“

Ohlédla se zmateně na faktora. Upřeně se na ni díval. „Ne, prosím, neříkejte mu to. Nechci, aby si dělal starosti. Letos tu kvótu splním, vím, že ano.“

Nespokojeně zamlaskal. „Nevím, proč vám dovoluji, abyste se mnou tak manipulovala, slečno Gilliesová...“

Zamračila se. Ona že s ním manipuluje?

„Vděčnými slovy ale peníze nenahradíte, je to tak, že?“ povzdechl si. „Přesto soucítím s vaší obtížnou situací, a i když je to má práce, vyznávám přátelský přístup v době nouze.“

Effie se musela kousnout do rtu, aby se nahlas nerozesmála. Cože? Na ostrově nebyl nikdo, kdo by faktora považoval za přítele. Kupoval od nich peří za pět šilinků za kámen a prodával ho za patnáct a zásoby, které přivážel – ovesnou a pšeničnou mouku, cukr, čaj a tabák –, je stály třikrát tolik, co zaplatil sám. Nebylo divu, že se ho vesničané pokoušeli obejít pomocí peněz vydělaných na turistech, které mohli utrácet sami a přímo.

„A když je o tom řeč, něco jsem vám zase přivezl.“

„Pro naše studia?“ Školu skončila před čtyřmi lety, ale on si to zjevně nepamatoval.

„Nechal jsem to na obvyklém místě. Jen... buďte diskrétní, prosím. Nemůžu takovou laskavost prokazovat každému.“

Laskavost? V tajnosti? „Ale –“

„Přeji vám hezký den, slečno Gilliesová,“ dodal rychle a vrátil se ke svému obvyklému chování, když si všiml tří mužů na stezce před sebou. „Musím jít. Naši hosté budou žádat nějaké občerstvení po tom odpoledním... vzrušení. Jen mějte na paměti, o čem jsme mluvili. Musíme doufat, že na ten první dojem pozapomenou.“

Druhá kapitola

Následující den nadešlo jasné a svěží svítání, hnědé kaluže se leskly ve slunečním světle. V noci přselo, neklidný vítr vydržel až do včerejšího večera a přivál bouřkové mraky. Když se spustil déšť – Effie zrovna vylézala z koupele –, působilo to, jako by z nebe padaly stříbrné nože, které uzavřely vesničany do jejich domků a návštěvníky s pastorem a faktorem. Jak se dalo čekat, Effie dostala od otce vyhubováno za to, že se „předváděla“. Strýc se stačil zastavit dřív než obvykle a zpravit ho o odpoledních událostech. Jako by největším problémem bylo ponížení Anguse McKinnona, a ne smrtelné nebezpečí, do kterého se vrhla.

Teď ale všechno vypadalo zase čisté a čerstvé. Nastal nový den a Effie se dobře vyspala. Po námaze vždycky upadla do limbu, jakmile se uložila, a probudila se se zvláštním nadšením, které nedokázala vysvětlit. Připadalo jí, jako by měla celé tělo naladěno na nějakou vyšší frekvenci.

Se svou obvyklou energií se pustila do ranních povinností – vzala z cleitu plát rašeliny do ohně, přinesla vodu z potoka, uvařila kaši k snídani a podojila krávu –, ale přitom se pořád po očku rozhlížela, jako by po něčem pátrala. Byla roztržitá a zároveň velice soustředěná. Znovu a znovu zalétala pohledem k úchvatné jachtě, která se teď poklidně houpala na hladké hladině.

Zdrží se její majitelé vážně týden? Většina návštěvníků vydržela na ostrově nanejvýš tři dny. Nedokázali se přizpůsobit místnímu prostému životu, jakkoli rozkošný a okouzlující se jim při příjezdu zdál. Bohužel nastávala rušná doba i pro vesnici. Druhou středu v květnu začínal lov buňňáků. Tyčící se útesy a kamenné sloupy trčící z moře jako jehly se bělaly spoustami mořských ptáků, kteří přilétali hnízdit a vyvádět mladé, a každým dnem – možná dokonce už dneska – muži (a Effie) pochytají a zabijí tisíce buňňáků, ženy je pak oškubou a peří se uschová. Nakonec budou ptáci nasoleni, aby vydrželi na nadcházející zimu, a přeneseni do cleitů. Čekají je dlouhé a těžké dny a nebude čas na zábavu.

Muži se už shromažďovali na ulici k dennímu sněmu, když se k nim přiloudala Effie s Poppit po boku. Zdálo se, že všichni stejně, měli hnědé vlněné kalhoty a vesty, vyhrnuté rukávy košilí, na hlavách placaté čepice, bosí. Ona byla oblečená stejně, až na tu čepici. Přeshlapovala opodál, poblíž Bláznivé Annie, která seděla u kolovrátku přede dveřmi svého domku. Hovor mužů se točil kolem úrody brambor, zahájení lovu buňňáků či plánování výpravy na sousední ostrov Boreray a šhubání ovcí. Effie se zadívala na moře. Hladina se leskla jako zrcadlo na čtyři míle daleko.

„Musíme využít příležitost, když ji máme,“ prohlásil rozhodně Norman Ferguson. „Viděli jste ten vítr včera. Teď bude pár dní klid a pak přijde další jarní bouřka. Když to necháme na potom, ovce začnou pelichat a –“

„Jo, ale po tý zimě, co máme za sebou,“ namítl Donald McKinnon, „říkám, že bysme měli zasadit teď, dokud je země teplá. Budem tak mít čas sklídit dřív, když bude třeba.“

„A co ptáci? Stac Lee je jich plný,“ nadhodil Angus, který se chtěl dostat na provazy.

„Na to máme ještě pár dní. Letos měli týden zpoždění,“ odbyl ho Norman přezíravě. „Ale jestli se dostaneme na Boreray a oškubeme ovce hned, faktor může odvézt vlnu a nám se uvolní prostor ve skladišti peří. Než se vrátí, vždycky praská ve švech.“

Její otec se posměšně uchechtl. „Jo, vlnu si vezme, ale jestli si myslíš, že ti to v září uzná, tak to se pleteš. Půlka se toho šikovně ztratí nebo zapomene.“

Jeho smělá slova se setkala s mlčením. Jedna věc byla pomlouvat faktora v jeho nepřítomnosti a něco úplně jiného riskovat, když byl na ostrově. Hlavy se otáčely, zjišťovaly, jestli je neposlouchá temný stín v jejich zádech.

„Tak ať nám to zapíše a my budeme mít důkaz, že si to odvezl,“ řekl Norman tišeji.

„Protože umíme tak dobře číst a psát?“

Normanovi zrudly tváře. „Může to udělat Lorna MacDonallová.“

Strýc Hamish si odkašlal. Coby jeden ze starších mužů, pořád činný v ostrovních povinnostech, často vystupoval jako nezvolený vůdce. „Hlasujeme. Kdo je pro kobzole?“

Zvedly se dvě ruce – Donalda McKinnona a starého Finlaye Fergusona. Fin byl osmdesátník, ale okopávání brambor byla jedna z mála povinností, do kterých se ještě zapojoval.

„Škubání ovcí.“

Nahoru vyletělo dvanáct rukou včetně Effiiny.

„Takže se jede na Boreray.“ Strýc Hamish k ní zalétl pohledem. „Effie, víš moc dobře, že ty nejedeš.“

„Ale –“

„Žádné ale.“

„Ale ta voda je jako sklo!“ namítla zapáleně. „Dalo by se tam doběhnout po hladině!“

„Á, dobré ráno!“

Všichni se obrátili, když uslyšeli ten srdečný pozdrav. Kráčel k nim pastor, jeho hosté s faktorem o krok za ním. Snídali všichni společně? Effie cítila, jak se jí žaludek sevřel a udělal salto, když zahlédla mladého lorda. Kdyby včera večer tolik nepršelo, možná by si vyšel na večerní procházku po ulici a snad by si i popovídali. Jeden vzácný večer byl ztracen.

„Doufám, že nejdeme pozdě na ranní sněm?“ zeptal se pastor nezvykle vesele. Ctihodný John Lyon byl mladý kazatel, který hořce nenáviděl umístění na tomhle odlehlém stanovišti. Byl vysvěcen teprve tři měsíce, když se dozvěděl, že se má plavit až na kraj světa, a první rok bojoval se vším – s neustálým větrem, s nelítostným sluncem, s rámusem moře, s vriskáním ptáků, s bídnou výživou. Ostrované sedávali každý večer v kostele a s pohrdáním, lítostí a pobavením sledovali, jak huhňá své kázání, bledý vyčerpáním, podvýživou a zoufalstvím.

Postupně však, podle pravidla přizpůsob se, či zhyň, si vypěstoval jakous takous zálibu v pečených papuchalcích a dospěl k názoru, že v komunitě pouhých šestatřiceti lidí, z nichž jsou všichni v otázce duchovního vedení odkázáni na něj, dokáže třímat jistou moc. Náboženské zanícení v něm sílilo a jeho varování před zatracením a věčný boj proti hříchu vyprovázely večer ze svatostánku vesničany s čím dál zachmuřenějšími čely. Zdravili ho na ulici pozvednutím čepice, a když na ostrov dorazili významní návštěvníci, byl to on, s kým se museli setkat. Pastor nebyl nikdy spokojenější, než když dorazili lidé z pevniny, přivezli zásoby a zprávy ze světa, a vesničané se teď bavili sledováním, že se stal víc Kildanem než místní.

„Bohužel ano,“ odpověděl strýc Hamish. „Rozhodli jsme se, že využijeme klidného moře a uspořádáme výpravu na Boreray.“

„Na Boreray? To je ten velký ostrov tamhle?“ zeptal se hrabě, popošel ke shromáždění a ukázal nataženou paží doprava.

„Jo, pane,“ pokývl strýc Hamish. „Tam máme naše ovce. Potřebujou oškubat vlnu, než začnou pelichat.“

„Vaše ovce pelichají?“

„Jo, pane. Je to prastarý plemeno. Oškubáme je, vlnu přivezeme, mykáme ji a předeme a tkáme z ní tvíd jako rentu pro jeho lordstvo.“

„To je opravdu domkářský průmysl! No, můžeme se k vám přidat? Můj syn a já bychom rádi poznali, jak tu na Hebridách žijete.“

Effie viděla, jak si muži vyměňují pohledy.

„Jste vítání, pane, ale měli byste vědět, že vždycky hrozí, že se pokazí počasí. Když se to stane, tak tam uvízneme, klidně na týden, na deset dní, a tam bohužel není takový pohodlí jako tady.“

Oba návštěvníci se rozesmáli – dokud si neuvědomili, že ten člověk myslí naprosto vážně, že *tady* má být pohodlí. Hrabě si odkašlal. „Jistě. Ano, chápu. Jak dlouho tam plánujete zůstat?“

Lord Sholto zachytil Effiein pohled, viděla mu v očích smích, i když se dokonale ovládal. Měl na sobě světle hnědý oblek a na rozdíl od otce byl bez kravaty.

„Tak tři nebo čtyři dny. Není to pohodlný, když se musíme všichni vejít do jednoho domku. Všech třináct.“

„Čtrnáct!“ ozvala se Effie.

„Čtrnáct, jo,“ potvrdil strýc Hamish, ale doprovodil to dalším ze svých přísných pohledů.

Bylo jí to jedno. Zaskočila ho a zajistila si své místo. Spokojeně se rozzářila.

„To zní... že tam bude nával.“

„Je to tam dost rustikální, vaše lordstvo,“ poznamenal faktor upjatě. „Je to prastaré podzemní obydlí. Vlastně jen příkop ohraničený kamennými deskami.“

Pokud se ho pokoušel odradit...

„Proboha. Taková škoda, že se k vám nemůžeme přidat, moc rád bych to viděl!“ prohlásil hrabě.

„To i tak můžete, pane. Tady na Hirtě jich taky pár máme. Fairy House není daleko odtud. Jistě najdeme někoho, kdo vám to tam ukáže.“ Strýc Hamish se podíval přímo na ni. „Effie, mohla bys být užitečná a odvést jejich lordstva k Tigh Na Banaghaisgich.“

Probodla ho pohledem s tvářemi zruřovělými rozhořčením. „Ale já jedu na Boreray!“

„Právě jsem ti řekl, že nejedeš.“

„Ne. Právě jsi řekl, že jedu – jede nás čtrnáct.“

„Ano, faktor nás bude chtít doprovodit. On je ten čtrnáctý.“

Faktor se tvářil stejně překvapeně nad nenadálým přijetím do party jako ona nad tím, že z ní byla vyloučena.

„Jistě budete chtít zvířata spočítat a zkontrolovat, v jakém jsou stavu, pro lairda?“ zeptal se ho strýc Hamish.

Následovala pauza. „Jistě.“

„Ale všichni jste souhlasili, že mám právo odpracovat náš podíl,“ namítla Effie, tlačila se do popředí, odmítala se nechat ignorovat.

„Effie,“ řekl varovně Finlay McKinnon a pokusil se ji zabrzdit jako obvykle, jako by se řítila vstříc nebezpečí, které vidí jen on.

„Jenom na Hirtě. To přece víš.“ Strýc Hamish uhnul pohledem a diskusi tím ukončil. „Takže je to dohodnuto. Řekněte ženským, ať vám zabalí zásoby. Vyrazíme za hodinu.“

Skupina mužů se obrátila k odchodu.

„Napadlo mě...“ Hrabě nechal ta slova viset ve vzduchu. Jeho postavení znamenalo, že se muži nemohou odvrátit, když promluví. A také že ano, všichni se otočili zpátky k němu. „Zůstane na ostrově někdo, kdo nám může dělat průvodce?“

„Všichni muži teď bohužel budou pár dní pryč, pane,“ řekl Archie MacQueen a omluvně se dotkl čepice.

„No, to je škoda,“ pokýval hlavou hrabě. „Když jsme připuli z takové dálky, abychom viděli vaše pověstné ptactvo. Sir John říkal, že to speciálně stojí za ten výlet.“

Rozhostilo se ticho. Ze zběžné zmínky o „siru Johnovi“ bylo všem jasné, že je to elegantní varování. Neposloužilo by jim, kdyby zklamali svého pána nebo jeho blízké přátele.

„Jestli máte zájem o ptactvo, nikdo o něm neví víc než tady Effie. Zrovna tuhle viděla nahoře na Mullach Sgar šedý buňňáček, vid', holka?“ ozvala se Bláznivá Annie ze svého místa u kolovrátku. „A je to taky dobrá lezkyně, vyrovná se spoustě mužských.“

Angus McKinnon se hned naježil. Effie také. Copak právě včera nedokázala, že je lepší?

„No, rozhodně jsme včera večer viděli ukázkou její rychlosti a odvahy,“ kývl mladý lord, ruku si ledabyly strčil do kapsy kalhot a opřel se o zídku. „Já bych se slečně Gilliesové klidně svěřil. Co ty, otče?“

Hrabě to chvíli zvažoval, měřil si Effie zpoza brýlí. Poprvé ji napadlo, co asi vidí. Jak se jeví cizím lidem – dívka oblečená jako kluk, předvádějící se na provaze, hádající se s muži...

„Po tom, co jsme viděli včera, ano. Co říkáte, mladá dámo? Budete pro příští dny naší průvodkyní? Samozřejmě vám zaplatíme – řekněme dva šilinky za váš čas?“